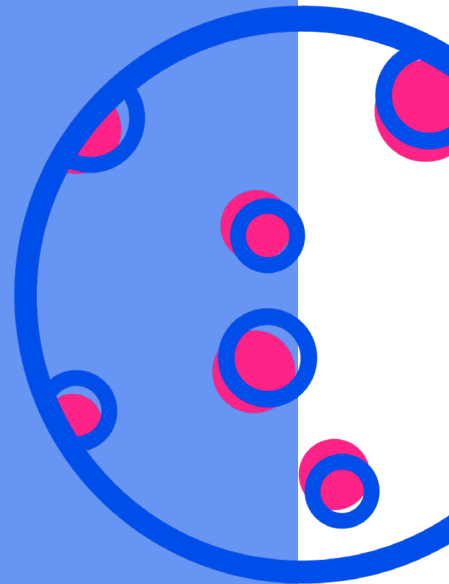

PLANETA CIEKAWOŚCI I MOTYWACJI

Jedna z najważniejszych planet w tym kosmosie. Tutaj poznasz znaczenie ciekawości w uczeniu się oraz znajdziesz kilka wskazówek, jak motywować dziecko do nauki.

Spis treści

1. Jak rozbudzić ciekawość dziecka?	2
2. Ciekawość to pierwszy stopień do motywacji! . .	4
3. Houston, mamy problem!	6
4. Kosmiczny planner	8

1. Jak rozbudzić ciekawość dziecka?

Czy wiesz, że dzieci w wieku 1–5 lat zadają średnio 107 pytań na godzinę?

Przygotowując warsztaty na Uniwersytecie Dzieci, bazujemy na naturalnej ciekawości naszych studentów. Jak to robimy? Skrupulatnie zbieramy, spisujemy, segregujemy i archiwizujemy pytania, jakie zadają dzieci. Te pytania są dla nas inspiracją do tworzenia zajęć, które będą interesujące dla dzieci i przyciągną ich uwagę.

Dlaczego w ogóle chcemy rozbudzać ciekawość w dziecku, które już ją posiada?

Każde dziecko przechodzi przez okres, podczas którego poprzez zadawanie pytań i zbieranie odpowiedzi konstruuje otaczający je świat, zasady jego działania oraz swojego własnego funkcjonowania w nim. **Ciekawość** jest kluczowa do zaangażowania człowieka w proces poznawczy. Tutaj pojawia się ważna rola rodziców, opiekunów, babć, dziadków, przedszkolank i innych osób, które mają bliski kontakt z dzieckiem.

W takim razie powinniśmy zadać sobie pytanie: **jak wspierać ciekawość dziecka i pomóc mu ją rozwijać?**

Kilka wskazówek opartych na Metodzie Pytań i Doświadczeń:

Wszystkie pytania są ważne

Czy można utopić rybkę?*

Według klasycznego powiedzenia nie ma głupich pytań, są tylko głupie odpowiedzi. Ale czy rodzic zna odpowiedź na wszystkie pytania dziecka? Absolutnie nie i bardzo dobrze! Warto pokazać dzieciom, że czasami odpowiedź na pytanie nie jest jednoznaczna, prosta, łatwo dostępna (czy można odpowiedzieć na pytanie: *dlaczego kobiety noszą futra?* tak od ręki, jednym zdaniem?). Każdy ma prawo do niewiedzy. Wszak wspólne szukanie odpowiedzi może być niezłą zabawą! Angażując się w poszukiwania odpowiedzi, pokazujemy dzieciom, że ich pytania są ważne i warte uwagi, wyrażamy szacunek do dziecka jako samodzielnej, wrażliwej i myślącej istoty, a także upewniamy je, że warto być ciekawym.

Wspieraj potencjał swojego dziecka, doceniaj jego chęć do zadawania pytań, pozwól mu odczuć, że to, co myśli, jest ważne również dla ciebie.

Dostarczaj bodźców

Ciekawość to nic innego jak reakcja na bodziec, na ogół dłuższa niż przeciętna, ponieważ bodziec wywołuje konflikt poznawczy.

Osoby o nasilonej ciekawości poznawczej częściej dostrzegają problemy do rozwiązania, tym samym rozpoczynając bardzo ważną fazę procesu twórczego¹. Ciekawy świata człowiek poszukuje kolejnych obiektów do lepszego poznania² (*czy w meteorytach można znaleźć diamenty?*). Tworzenie sytuacji, która uruchamia ciekawość poznawczą człowieka, jest jednocześnie treningiem kreatywności – treningiem twórczego, niesablonowego myślenia. Każda niestandardowa aktywność, sytuacja, dialog, obiekt przedstawiony dziecku, jeśli wywoła ciekawość poznawczą, niejako przy okazji stanowi trening myślenia.

Patrzcie uważnie! Obserwowanie wzrostu rzeżuchy, kręcącej się wody w zlewie albo zachmurzonego nieba może być nie tylko świetną zabawą, ale również okazją do analizowania otaczających nas zjawisk.

Wspieraj doświadczanie

Jeśli tylko charakter pytania dziecka na to pozwala, sprawdźcie sami jaka jest odpowiedź.

Co się stanie, jeśli usiądę na napompowanym balonie?

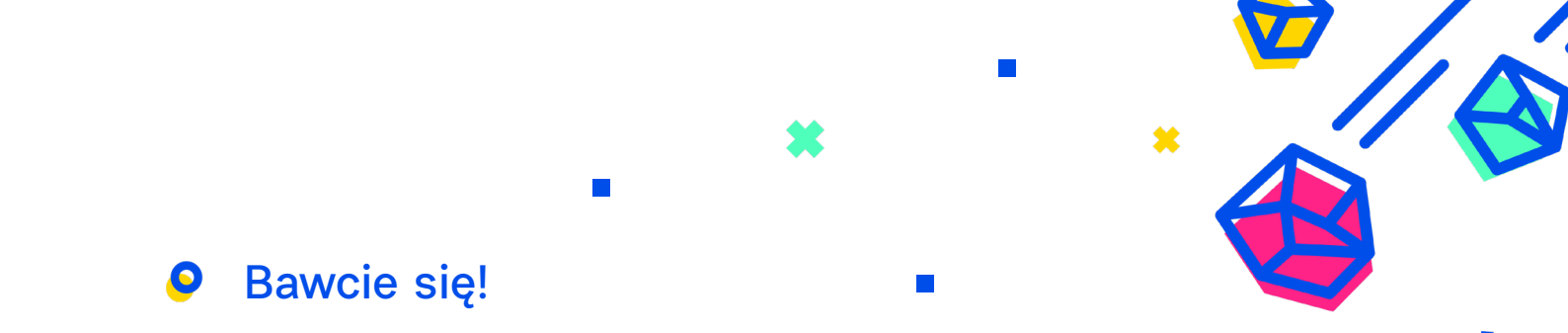
Prowadzony przez dzieci proces badawczy to również trening krytycznego myślenia, inaczej zwanego analitycznym. Krytyczne myślenie to umiejętność rozpatrywania zjawisk i doświadczeń z wielu punktów widzenia, oceniania zdobytej wiedzy, rozważania argumentów za i przeciw, wyciągania na ich podstawie wniosków oraz uporczywe dążenie do prawdy. Myślenie krytyczne jest podporządkowane logicznemu wnioskowaniu.

Sprawdźcie więc sami, co się stanie jeśli dziecko lub dorosły usiądzie na nadmuchanym balonie, i zastanówcie się, dlaczego właśnie takie zjawisko nastąpiło.

Choć czasami samodzielne doświadczanie oznacza kuchnię zasypaną mąką lub łazienkę przemienioną w laboratorium zatapialności materiałów, to wiedza uzyskana przez dziecko na drodze samodzielnej obserwacji pozostanie na dłużej, a samo eksperymentowanie wzmocni umiejętność krytycznej obserwacji.

¹ Nęcka Edward, Psychologia twórczości, Gdańsk 2001.

² Szmidt Krzysztof J., ABC kreatywności, Warszawa 2010.

Bawcie się!

Emocje, które pojawiają się w procesie wzbudzania ciekawości, wspierają uczenie się dziecka. Wywołują też pozytywne skojarzenia z wykonywanymi czynnościami, co wspiera utrwalanie treści i wniosków z doświadczeń. Dlatego warto, by odkrywanie świata było też dobrą zabawą!

PS Zastanawialiście się kiedyś, *dlaczego nie można się samemu połaskotać?*

**Wszystkie pytania są autentyczne i zostały zadane przez dzieci w wieku 6–16 lat podczas zajęć Uniwersytetu Dzieci.*

2. Ciekawość to pierwszy stopień do motywacji!

Któż z nas nie miał problemów z tą podstępną motywacją? Co gorsza, ten nieokiełnany problem dotyka nie tylko dzieci, ale także dorosłych (przyznajmy to szczerze, każdemu się zdarza). Co zatem zrobić, aby zmotywować swoje dziecko do aktywności naukowych?

Oczywiście **ciekawość** to podstawa! O tym, jak wspierać i rozwijać naturalną ciekawość swojego dziecka przeczytasz w pierwszym rozdziale. Dlaczego to takie ważne? Zróbmy test! Pomyśl przez chwilę, co w tym momencie najbardziej cię ciekawi (może zastanawiasz się, kiedy wysiać nasturcje na balkonie albo kiedy będzie następne zaćmienie Księżyca?). Teraz poświęć sekundę i pomyśl o jednej rzeczy, która z pewnością cię nie interesuje (np. kiedy siać nasturcje albo termin zaćmienia Księżyca). Odpowiedz sobie na pytanie: o czym chciałbyś dowiedzieć się w pierwszej kolejności? To oczywiste, że z większym entuzjazmem reagujemy na aktywności, które po prostu nas interesują. Ciekawość nakręca naszą motywację w naturalny sposób. Jeśli dziecko jest ciekawe, nie musimy go przekonywać, że to, co robi, jest ważne.

No dobrze, sama ciekawość jednak nie wystarczy. Jeśli jesteś **ciekawym**, jak można wspierać dziecięcą motywację, poniżej znajdziesz kilka wskazówek.

Zamień biurko w laboratorium naukowe

Co by się stało, gdyby pokój dziecka, biurko lub stolik, przy którym się uczy, nazwać pracownią, laboratorium albo jeszcze czymś innym, co budzi pozytywne skojarzenia i wprowadza w pewien

doniosły kontekst? Potraktowanie dziecka poważnie, sprowokowanie go do wejścia w rolę badacza, odkrywcy, inżyniera czy artysty przyniesie efekt w postaci zaangażowania i motywacji do uczenia się.

Dotleń mózg

Przed rozpoczęciem pracy wykonajcie **drobną aktywność fizyczną**. Może to być 10 przysiadów albo szybka rozgrywka w „łapki” – cokolwiek na co macie ochotę. Krótka aktywność dotleni mózg i pozwoli szybciej skoncentrować się na temacie pracy.

Usuń rozpraszacze

Jeśli dziecko musi pracować przy komputerze, wyłączcie zbędne zakładki (Facebook chyba się nie przyda). Wyłączcie telewizor, wyciszcie muzykę, zamknijcie drzwi, jeśli jest taka potrzeba. Jeśli wasz pies jest dobry z matmy, może zostać.

Zaplanuj pracę

- zadania z matmy
- krzyżówka z angielskiego
- doświadczenie na przyrodę

Po pierwsze z góry ustalcie, co trzeba zrobić i spiszcie listę, na przykład taką jak z lewej strony.

Nie planujcie za dużo! Jeśli dziecko nie wykona 100% zadań, będzie rozczarowane i zawiedzione. Lepiej zaplanować mniej (np. 80%) i odnieść sukces, niż zdemotywować się niedopełnieniem listy. A jeśli idzie wyjątkowo dobrze, to śmiało róbcie więcej!

Rób przerwy i zmieniaj formy pracy

Całe popołudnie z rozwiązywaniem zadań z matematyki nie brzmi zachęcająco. Tak samo jak 4 godziny czytania podręcznika do historii. Co gorsza, podczas pracy pojawiają się podstępne potrzeby (a to by się herbatki napiło, w sumie troszkę pęcherz wzywa, ciekawe, co to za hałas za oknem itd..). Co robić?!

Znacie Pomodoro? To technika zarządzania czasem, dzięki której praca będzie przyjemniejsza i bardziej efektywna. Jak to działa? Przydatny będzie kuchenny minutnik (albo ten w telefonie, znajdziecie nawet specjalną aplikację!).

Plan wygląda tak: pracujecie nad zadaniami przez 25 minut, potem 5–10 minut przerwy, potem znów 25 minut pracy i tak dalej. Po kilku takich blokach możecie zrobić dłuższą przerwę. Pamiętajcie, żeby za każdym razem nastawić budzik, to bardzo ważne!

Do tego możecie stosować **naprzemiennie różne formy** pracy, np. 1. blok – zadania z matematyki, 2. blok – trochę plastyki, 3. blok – czytanie. Jeśli jesteście odważni, to zacznijcie od zadania, które jest dla was najmniej interesujące lub wydaje się najtrudniejsze – potem będzie już z górki!

3. Houston, mamy problem!

Ciekawość – rozbudzona! Biurko – przygotowane! Lista zadań – gotowa!

I nagle pojawia się problem. Zagadnienie, z którym dziecko nie może się uporać. Zadanie nie do rozwiązania, teoria nie do pojęcia. Bez paniki, są na to triki!

Jeśli dziecko ma z czymś problem, zastanówcie się, jak to ugryźć z innej strony. Nadać temu jakąś realną formę? Może odegrać scenkę? Albo po prostu wziąć sprawy w swoje ręce. Przykłady? Proszę bardzo!

Ile wody mieści się w wazonie?

Taki byłby tytuł lekcji, gdyby odbywała się na Uniwersytecie Dzieci. Przyjmijmy jednak, że chodzi o lekcję matematyki, temat miar, wag i objętości. Ciężko sobie wyobrazić te wszystkie mililitry, litry, gramy. Po co to sobie wyobrażać! Wyciągnijcie z kuchennych szafek miarki, pojemniki, wagi, szalki, co tam macie i zacznijcie przelewać, przesypywać, dorzucać i odejmować. Przenieście treść zadania do realnego świata i bawcie się.

Kasia kupiła 4 tulipany. Każdy kosztował 3 złote

Oblicz sumę, oblicz różnicę, ile kosztuje tulipan, a ile słonecznik. Ciągłe odejmujecie nie to, co trzeba, a cena jabłka pozostaje tajemnicą? Zróbcie sklep! Tak! Potrzebne będą banknoty, jakiś

towar i można zaczynać handel. Odegrajcie scenkę, jaka jest opisana w zadaniu i wszystko będzie prostsze.

Pociąg przemieszcza się z punktu A do punktu B. Oblicz wiek maszynisty

Trudne zadanie z matematyki lub fizyki. Czytacie raz, drugi, dziesiąty. O co chodzi? Nikt nie wie, od czego zacząć. A zacząć można od... wizualizacji (i to nie tylko swoich marzeń). Możecie do tego wykorzystać dużą kartkę, rozrysować całą sytuację lub wykorzystać do tego jakieś rekwizyty (może sznurek albo coś, co będzie symulować pociąg, np. dwa kartony po mleku).

Wdech i wydech

Procesy, modele, struktury – organizm człowieka jest pełen tajemnic. Jak je odkryć i zrozumieć? Zastanów się, czy możecie odtworzyć na żywo dane zjawisko, np. zbudować model ilustrujący **proces oddychania** (z pomocą rurek i woreczków) lub **w jaki sposób krew dopływa do serca** (dwie cieczki zabarwione na różne kolory). Jeśli nie macie mikroskopu, ale koniecznie chcecie wiedzieć, **jak wygląda kropla krwi**, stwórzcie ją sami (np. z ziaren soczewicy i białej fasoli). Dodatkowym atutem takich aktywności będzie samo tworzenie swoich pomocy naukowych – to wyzwanie dla małych inżynierów!

Dlaczego kamień tonie?

Jeśli pojęcia „hydrostatyka” i „wyporność” przyprawiają was o dreszcze, to nie ma innej opcji jak... kąpiel w wannie. Zbierzcie różne przedmioty, jakie znajdziecie w swoim otoczeniu, nalejcie wody do miski lub wanny (w tej opcji możecie sami być obiektem badań) i rozpocznijcie wielki test. Tonie czy nie tonie? Jak myślisz, dlaczego tak się dzieje?

Kosmiczne plany

Data

PIĄTEK

CZWARTEK

ŚRODA

WTOREK

PONIEDZIAŁEK

Najważniejsze
zadanie
na dziś:

Po śniadaniu:

☐	☐	☐	☐	☐
.....				
.....				
.....				
.....				

Po obiedzie:

☐	☐	☐	☐	☐
.....				
.....				
.....				
.....				

Po śniadaniu:

☐	☐	☐	☐	☐
.....				
.....				
.....				
.....				

Po obiedzie:

☐	☐	☐	☐	☐
.....				
.....				
.....				
.....				

Po śniadaniu:

☐	☐	☐	☐	☐
.....				
.....				
.....				
.....				

Po obiedzie:

☐	☐	☐	☐	☐
.....				
.....				
.....				
.....				

Po śniadaniu:

☐	☐	☐	☐	☐
.....				
.....				
.....				
.....				

Po obiedzie:

☐	☐	☐	☐	☐
.....				
.....				
.....				
.....				

Po śniadaniu:

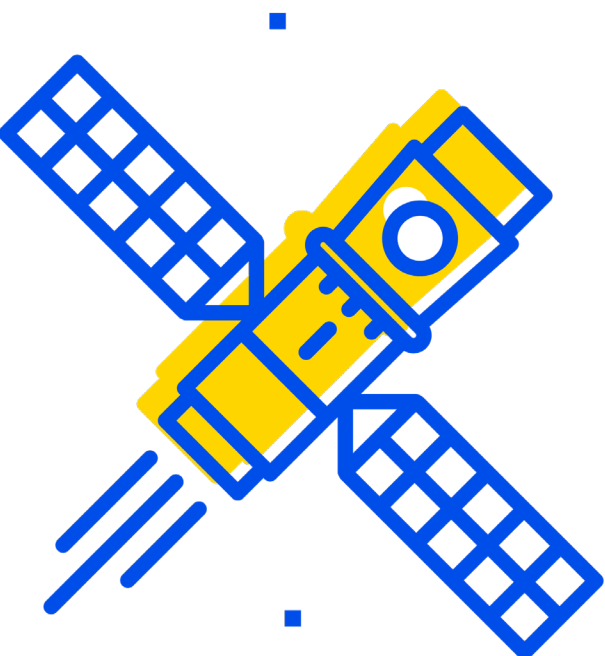
☐	☐	☐	☐	☐
.....				
.....				
.....				
.....				

Po obiedzie:

☐	☐	☐	☐	☐
.....				
.....				
.....				
.....				

NOTATKI:

Dziękujemy za korzystanie z naszych materiałów!

Chcesz mieć realny wpływ na zmianę edukacji?

- ✖ **Wspieraj** nas w tworzeniu nowych materiałów!
- ✖ Podaj dalej akcję **#PytanieJestDobre**, niech ciekawość rośnie!
- ✖ Podziel się tymi materiałami ze znajomymi.
- ✖ Obserwuj nasze profile w mediach społecznościowych:

Uniwersytet
Dzieci

